

Už jsem zde ukončit chtěl, však povaha dívek je různá:
 způsoby tisícerymi v tisíce srdcí se vkrad!
 Táž zem nerodí všechno: tak tato se pro révu hodí,
 tamhleta olivám zas, osení bují zde v té.
 Kolik je na světě lidí, též tolik je srdcí a povah;
 moudrý se přizpůsobí nesčetným povahám těm:
 bude jak mořský Próteus hned v plynulou vodu se měnit,
 hned bude kosmatým kancem, hned bude stromem,
 hned lvem.
 Čeřenem chytají zde a tam zas udičí ryby,
 jinde zas napjatým lanem zatáhnou prostornou síť.

Také se pro každý věk ti nehodí jediný způsob:
 z dálky už letitá laň všimne si sítí a ok.
 Zdáš-li se stydlivé smělým a prohnaným pro nezkušenou,
 důvěru sama v sebe ztrácí ta ubohá hned;
 proto se stává, že ta, jež čestnému bála se oddat,
 daleko horšímu pak lhostejně v náručí jde.

Úkolu část mi zbývá, část díla jsem ke konci doved;
 tady ať spuštěná kotva na chvilku zdrží mou loď.

KNIHA DRUHÁ

JAK SI LÁSKU UDRŽET

Volejte: „Vítězství, sláva!“ a znova zas volejte: „Sláva!“
 Konečně toužená kořist upadla do tenat mých.
 Radostně zelenou palmou již milenec věnčí mou báseň,
 přednost jí před Hésiodem, před starým Homérem dal.
 S takovou radostí Paris, host trojský, rozepjal bílé
 plachty, když uloupil už z bojovných Amýkel choť;
 takovou radost měl Pelops, když tebe si, Hippodameio,
 na cizím vítězném voze v dalekou otčinu vez.

Pročpak, mladíku, spěcháš? Tvá loď se uprostřed moře
 plaví a daleko přístav, do něhož toužíme vplout.
 Nestačí, že ti mé verše již přivedly touženou dívku —
 získanou uměním mým držet má umění mé.
 Nemenší zdatnost než najít je uhlídat to, co jsi získal;
 v hledání náhoda bývá, v hlídání umění jest.
 Nyní mi více než jindy buď, Amore s Venuší, přízniv,
 nyní mi, Múzo lásky, po lásce nazvaná, přej!
 Chystám si veliký cíl: dát návod, jak uměním zdržet
 Amora — chlapce, jenž téká po širém světě sem tam.
 Těkavý jest i křídla má dvě a ulétá na nich —
 velice nesnadné je určit jim nějakou mez.

Daidalos a Íkaros

Všechno již ohradil Mínós a hostu v útěku bránil:
 Daidalos odvážnou cestu na křídlech našel si přec.
 Jakmile v labyrint zavřel plod královnin počatý hříšně,
 muže, jenž zpola byl býk, býka, jenž zpola byl muž,
 pravil: „Mé vyhnanství skončí, ó Mínóe přespravedlivý,
 aby tak aspoň můj popel přijala otcovská zem;
 poněvadž ve své vlasti, štván osudem nespravedlivým,
 nemoh jsem žít, nuž dej, abych tam umřítí moh.
 Dej, ať chlapec se vrátí, když starce si ceníš tak málo —
 nechceš-li ušetřit chlapce, ušetřit starce se snaž!“
 Řekl jen to, však mohl i to i mnohem víc říci,
 přece jen nesvolil Mínós, aby se vrátil ten muž.

Jakmile seznal to, řek si: „Hle, nyní, ó Daidale, nyní
 důvod i možnost máš uplatnit bystrý svůj vtíp.
 Ovládá Mínós země a ovládá hladinu mořskou,
 nemůžem souší ni mořem volně se na útěk dát.
 Zbývá jen ve vzduchu cesta, nuž zkusíme odejít vzduchem.
 Milost, vznešený Jove, podniku mému rač přát.

Netoužím, abych se dotkl snad vašich nebeských sídel —
zbyvá jen tudy se dát na útěk před pánem mým.
Cesta nechť po Stygu vede, my přeplujem hladinu styžskou!
Musím sám u sebe změnit přírodou určený řád.“

Častokrát budívá vlohy zlé neštěstí: kdo by kdy věřil,
že bude moci i člověk po vzdušných cestách se brát?

Pokládá do řady péra, ta vesla létavých ptáků,
svazuje lněnou nití lehounký výrobek svůj,
voskem rozhrátým v ohni pak naspodu slepí ta brka
a již je skončeno dílo, nového umění dar.
Chlapec radostí zářil a na vosk i na péra sahal,
nevěděl, že ona křídla pro jeho paže jsou tu.

„Na této lodi,“ děl otec, „se musíme do vlasti dostat,
před králem Mínóem prchnout musíme s pomocí tou.
Nemohl uzavřít vzduch, vše ostatní Mínós však zavřel;
rozrážej proto, jak lze, na tomto výtvoru vzduch!
Nesmíš však na Velký vůz a Vozataje se dívat,
na Óríona s mečem, který je v blízkosti nich:
za mnou se na křídlech vznášej, já poletím o něco napřed,
snaž se jen ubírat za mnou, bezpečně povedu tě.
Budem-li v blízkosti slunce se vznášet nebeským
vzduchem,
nebude moci tam vosk vydržet sluneční žár;
budem-li mávat křídly však nízko, nad samým mořem,
poddajné perutě nám navlnou od mořských vln.
Mezi tím obojím leť! I větrů se obávej, synu,
kam tě ponese vánek, šťastně své perutě říd!“

Za těchto výstrah mu připne svůj výtvor a radí, jak
mávat,
jako když samička učí slabounká ptáčátka svá.

Potom ta hotová křídla i sobě připojí k pažím,
bojácně zkouší se vznést po cestě neznámé dřív.
Když se už hotovil vzlétnout a synáčka horoucně líbal,
nemohla otcovská tvář odolat přívalu slz.

Kopec byl, nižší než hora, však vyšší než rovina polí:
odtud se otec a syn na útěk nešťastný dal.
Mává již křídly sám, zpět na křídla synova hledí
Daidalos a tak řídí dále a dále svůj let.
Íkaros z nezvyklé cesty se raduje, odloží bázeň
a již s odvážným umem rázněji letí i on.
Přítom je uviděl kdosi, jenž ohebným prutem tam lovil
ryby: upustil prut, přerušil začatý lov.

Nalevo měli už Samos, už přelétli Naxos a Paros,
potom i Délos, jež bůh Apollón v oblíbě má,
napravo Lebynthos byl a Kalymné ve stínu lesů,
astypalajský ostrov uprostřed rybnatých vod,
když hoch, přespříliš zbrklý a věkem svým neopatrný,
opustil otce a letěl o mnoho výše než dřív.

Povolí vazivo per, vosk roztaje v blízkosti slunce,
nemůže máváním paží zachytit lehounký vzduch.
Zděšeně z nebeských výšin se podíval na širé moře —
oči mu zastřela tma, padla naň úzkost a děs.
Roztál veškeren vosk: jen holými pažemi třese,
chvěje se hrůzou a nemá, čím by se udržel dál.

Padá a při pádu křičí: „Ach řítím se, otče, můj otče!“
Ústa mu přítom, jak lkal, uzavřel modravý proud.
Nešťastný otec, jenž nebyl už otcem, však „Íkare!“ volá,
„Íkare!“ volá, „kde jsi? Kudypak letíš a kde?
Íkare!“ volal zas. Vtom uviděl ve vlnách péra.
Kosti mu pokrývá zem, moře to po něm se zve.